

Občané o americké radarové základně v ČR

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2007, v07-12
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	3. – 10. 12. 2007
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1056
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PM.104a, PM.108a
Zveřejněno dne:	8. ledna 2008
Zpracoval:	Jan Červenka

V prosincovém šetření CVVM byly respondentům položeny dvě otázky v souvislosti se záměrem umístit na českém území radarovou stanici, která by byla součástí systému antibalistické obrany USA. Podobně, jako tomu bylo již v několika předchozích šetřeních, výzkum zjišťoval aktuální postoje české veřejnosti k tomuto plánu a rovněž to, zda podle mínění občanů by se o americké radarové základně na českém území mělo či nemělo rozhodovat v referendu.

Tabulka 1: Souhlas/nesouhlas s vybudováním radarové základny v ČR¹

	IX/2006 ²	II/2007	IV/2007	V/2007	VI/2007	XI/2007	XII/2007
rozhodně souhlasí	5	6	6	7	6	5	7
spíše souhlasí	19	19	20	23	22	20	16
spíše nesouhlasí	26	23	25	25	25	25	26
rozhodně nesouhlasí	36	38	43	36	40	43	44
neví	14	14	6	9	7	7	7
souhlas/nesouhlas	24/62	25/61	26/68	30/61	28/65	25/68	23/70

Pozn.: Procenta ve sloupci.

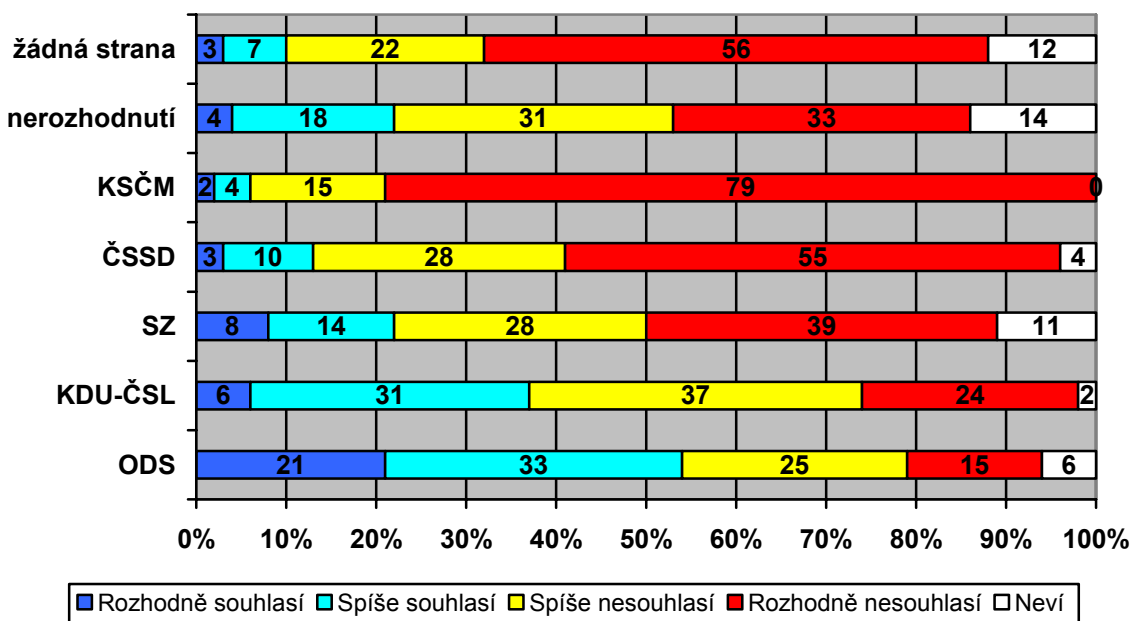
¹ Otázka: „Spojené státy americké nedávno oficiálně požádaly vládu ČR o možnost postavit na území ČR radarovou stanici, která by byla součástí systému americké protiraketové obrany. Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby v ČR byla umístěna tato radarová stanice? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte?“

² V září 2006, kdy ještě nebylo známo, jaká součást amerického antibalistického systému by měla být umístěna právě v České republice, se položená otázka týkala obecně umístění „základny americké protiraketové obrany“.

Jak ukazuje tabulka 1, sedm z deseti (70 %) občanů s umístěním americké radarové základny protiraketové obrany u nás nesouhlasí, když 26 % uvedlo, že nesouhlasí „spíše“, a 44 % vyjádřilo „rozhodný“ nesouhlas. Naopak pro vybudování základny se vyslovila necelá čtvrtina dotázaných (23 %), když 7 % uvedlo, že s umístěním radaru u nás „rozhodně souhlasí“, a 16 % se vyjádřilo, že „spíše souhlasí“. 7 % oslovených se v této záležitosti nedokázalo rozhodnout.

Oproti poslednímu šetření z listopadu stávající výsledek nepřinesl žádnou statisticky významnou změnu z hlediska celkových podílů souhlasících a nesouhlasících. Pouze v dílčích variantách odpovědí došlo oproti minulému měsíci k poklesu podílu těch, kdo s umístěním základny „spíše“ souhlasí o čtyři procentní body, což mírně převyšuje předpokládanou úroveň statistické chyby. V porovnání s dřívějšími výzkumy s výjimkou dubnového je aktuálně zjištěný podíl odpůrců radarové základny vyšší, podíl stoupců se naopak oproti květnu a červnu 2007 mírně snížil. Stávající rozdíl mezi podílem odpůrců a stoupců umístění radaru v ČR je relativně největší za celou dobu, po kterou probíhají srovnatelná šetření.

Graf 1: Souhlas/nesouhlas s radarem podle stranických preferencí (%)

Pozn.: Z důvodu malého zastoupení v souboru, nepříliš rozdílných postojů jejich stoupců a společného působení obou stran ve vládní koalici byli v grafu spojeni respondenti preferující Stranu zelených a KDU-ČSL.

Podle stranických preferencí (viz graf 1) má případné umístění radaru v ČR většinovou podporu mezi příznivci ODS v poměru 54 % : 40 %. Voliči ostatních stran myšlenku americké radarové základny v ČR většinou odmítají, přičemž u opoziční ČSSD a zejména KSČM je nesouhlas relativně četnější a vyhraněnější než u obou menších stran vládní koalice. Odmítavý postoj jednoznačně převažuje i mezi nerozhodnutými a těmi, kdo nepreferují žádnou stranu. Obecně platí, že na pravolevé škále podpora zbudování radarové základny v ČR klesá a odpor sílí zprava doleva.

Z hlediska ostatních sociodemografických znaků šetření zaznamenalo pokles podpory a sílící nesouhlas v závislosti na zvyšujícím se věku respondentů a klesající životní úrovni jejich domácností. Vyšší podíly souhlasu se dále objevily

mezi muži, absolventy vysokých škol, podnikateli a vedoucími či vysoce kvalifikovanými odbornými pracovníky. Mezi studenty byl zaznamenán relativně nižší podíl odpůrců radaru při zvýšeném podílu odpovědí „neví“. Naopak rezolutněji proti základně se vyslovovali důchodci a lidé se středním vzděláním bez maturity nebo vyučení.

Druhá otázka výzkumu se týkala případného referenda o umístění americké radarové základny protiraketové obrany u nás.³

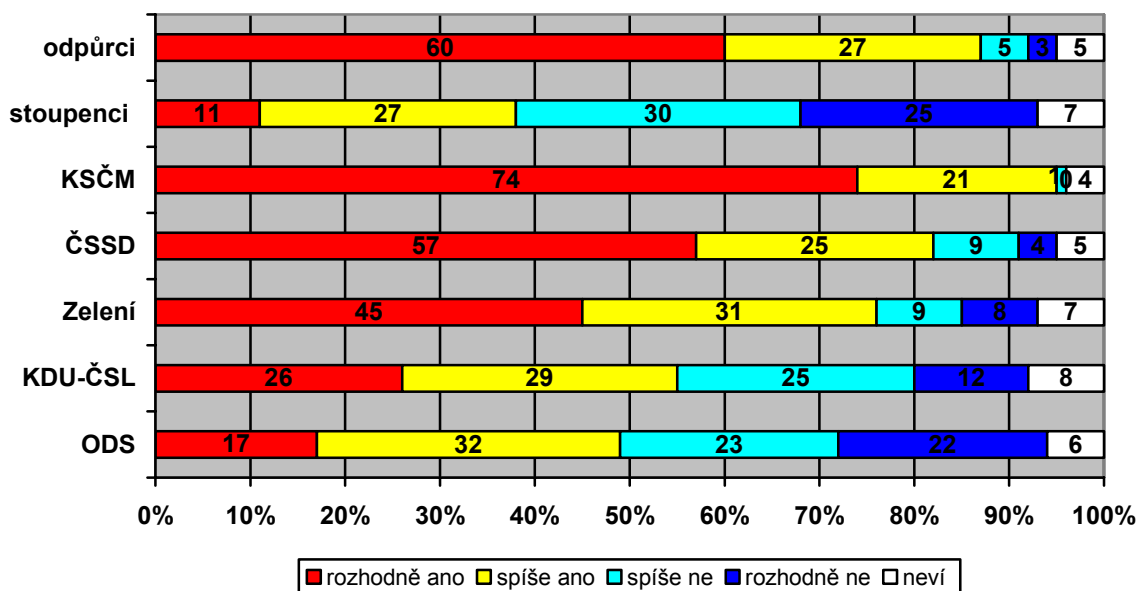
Tabulka 2: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu?

	IX/2006 ⁴	II/2007	IV/2007	V/2007	VI/2007	XI/2007	XII/2007
Rozhodně ano	49	46	46	43	45	47	45
Spíše ano	29	27	31	28	29	26	28
Spíše ne	10	13	12	16	14	13	11
Rozhodně ne	4	6	6	6	6	7	8
Neví	8	8	5	7	6	7	8
ano/ne	78/14	73/19	77/18	71/22	74/20	73/20	73/19

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Z výsledků zachycených v tabulce 2 plyne, že případné referendum v této otázce má podporu téměř tří čtvrtin občanů (73 %), když 45 % je rozhodně pro referendum. Opačný názor, že o základně by neměli rozhodovat lidé v referendu, vyjádřila asi pětina dotázaných (19 %) a 8 % respondentů se nedokázalo v otázce konání referenda rozhodnout. v porovnání s minulým šetřením se postoje k referendu ohledně radaru statisticky významně nezměnily a v průběhu celého roku zůstávají poměrně stabilní.

Graf 2: Postoj k referendu o radaru podle postojů k jeho vybudování v ČR a podle stranických preferencí (%)

³ Otázka: „Domníváte se, že by o případném umístění americké radarové stanice u nás měli rozhodovat občané v referendu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne?“

⁴ Otázka pokládaná v září 2006 se týkala referenda k nespécifikované základně americké protiraketové obrany.

Podrobnější analýza přitom ukázala (viz graf 2), že proti referendu v této otázce se vyjadřují hlavně stoupení vybudování radarové základny v ČR, z nichž nadpoloviční většina (55 %) referendum v šetření odmítla, zatímco pro referendum se v rámci téže skupiny vyjádřily necelé dvě pětiny (38 %). Naopak mezi nesouhlasícími s umístěním radaru na českém území se vyjádření proti referendu objevovala pouze sporadicky (8 %), zatímco podpora referenda zde dosahovala úrovně 87 %. Této skutečnosti pak odpovídají i další zjištěné sociodemografické diference, které víceméně kopírují diference zaznamenané v souvislosti s postoji ke zřízení americké radarové základny u nás. Stoupení referenda však přitom větší či menší měrou převažují ve všech významných skupinách, což platí i o voličích jednotlivých stran včetně ODS, byť mezi nimi je rozdíl mezi podílem stoupení a odpůrců referenda jen nevelký (49 % : 45 %), takže statisticky je převaha souhlasících nad nesouhlasícími v tomto případě nepříliš průkazná.